

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 14. května 2024 ve věci č. 20949/21 – *Mitrevska proti Severní Makedonii*

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že bylo porušeno právo stěžovatelky, která byla v dětství adoptovaná, na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy, když jí vnitrostátní orgány odmítly poskytnout informace o zdravotní historii její biologické rodiny, které vyžadoval její ošetřující lékař. Vnitrostátní orgány překročily prostor pro uvážení a neprovedly vyvážení proti sobě stojících zájmů.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka se narodila v roce 1977 a v dětství byla adoptovaná. V roce 2017 požádala o kopii všech dokumentů z adopčního spisu. Uvedla přitom, že v roce 2014 jí byla diagnostikována depresivně-úzkostná porucha a vada řeči a že lékař žádal informace o její rodinné anamnéze, aby mohl zjistit, zda nemoc není dědičná. Její žádost byla zamítnuta, jelikož podle zákona o rodině jsou veškeré informace o adoptcích utajené. Stěžovatelka neuspěla ani u správních soudů.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatelka namítala, že nemožnost přístupu k informacím o jejích biologických rodičích představuje porušení práva na respektování soukromého a rodinného života podle článku 8 Úmluvy.

a) Obecné zásady

Soud úvodem připomněl, že článek 8 Úmluvy chrání právo dítěte znát svůj původ; zájem na těchto informacích s věkem neslábne, ba naopak (viz *Odièvre proti Francii*, č. 42326/98, rozsudek ze dne 13. února 2003, § 44). Současně však nelze pominout ani zájem matky zůstat v anonymitě za účelem ochrany jejího zdraví tím, že jí je umožněn porod s přiměřeným medicínským zázemím (*Godelli proti Itálii*, č. 33783/09, rozsudek ze dne 25. září 2012, § 50), jakož i obecný zájem na ochraně zdraví matky a dítěte během těhotenství a porodu a také na zabránění nezákonným potratům nebo opuštění dítěte (tamtéž, § 51). Soud také připomněl, že státy sice mají pozitivní povinnost zajistit účinný přístup ke zdravotním údajům (*K. H. a ostatní proti Slovensku*, č. 32881/04, rozsudek ze dne 28. dubna 2009, § 44–47), zároveň však musí respektovat důvěrnost takových údajů a ve vnitrostátním právu zakotvit vhodné záruky, které budou schopné zabránit jejich neoprávněnému sdělování nebo uveřejňování (*Y. G. proti Rusku*, č. 8647/12, rozsudek ze dne 30. srpna 2022, § 44).

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Soud konstatoval, že přístup adoptovaných dětí k informacím o jejich biologickém původu zahrnuje složité morální a etické úvahy vyžadující vyvážení proti sobě stojících soukromých a veřejných zájmů, kdy je státům obvykle přiznáván široký prostor pro uvážení. Ten je však zúžen, je-li současně v sázce právo na identitu.

V projednávané věci vnitrostátní orgány žádost stěžovatelky odmítly s odkazem na zákon o rodině, který stanovil, že adopce zůstávají utajené, aniž by se blíže zabývaly argumentací stěžovatelky, která o informace žádala ze zdravotních důvodů, a připustily v tomto ohledu výjimku (srov. *Odièvre proti Francii*, cit. výše, § 48; a *Gauvin-Fournis and Silliau proti Francii*, č. 21424/16 a 45728/17, rozsudek ze dne 7. září 2023, § 126). Neprovedly vyvažování práva stěžovatelky znát svůj biologický původ a získat informace relevantní pro její zdraví, oproti očekávání biologických matek, že informace o jejich těhotenství a narození dítěte zůstanou utajené. Ani se nepokusily zjistit, zda biologičtí či adoptivní rodiče nadále trvají na tom, aby informace o adopci stěžovatelky zůstaly utajené (srov. *Odièvre proti Francii*, cit. výše, § 10 a § 12; a *Godelli proti Itálii*, cit. výše, § 6 a § 49). Uvedeným postupem vnitrostátní

orgány porušily pozitivní závazky státu a překročily prostor státu pro uvážení, který byl zúžen z důvodu práva znát svůj biologický původ. K porušení článku 8 Úmluvy proto došlo.